

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius, tel. (8 5) 264 8703, faks. (8 5) 2648701, el. p. vilniaus.administracinis@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188733964

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
Vilniaus g. 33
20001 Vilnius

2013-01-07 Nr. I-1770-244/2012
Proceso Nr. 3-61-3-02886-2011-1

Siunčiame Vilniaus apygardos administracinis teismo 2012-03-23 įsiteisėjusį sprendimą.
PRIDEDAMA. Sprendimas, 4 lapai.

Teisėja

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Diana Paužienė".

Liudmila Zaborovska

Diana Paužienė, (8 5) 264 87 04, el. p. d.pauziene@vaateismas.lt

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. kovo 23 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš kolegijos pirmininkės ir pranešėjos Liudmilos Zaborovskos, teisėjų Raimondo Blauzdžiaus ir Liudos Arlauskienės, sekretoriaujant Olgai Uljanovai, dalyvaujant pareiškėjų atstovams Rimantui Simaičiui, Viktorui Gruzdevui, Linui Kroliui, Aleksandrui Doroševui, Rūtai Garšvienei, Danutei Maurušaitienei, Algimantui Astrauskui, atsakovės atstovei Danguolei Milkevičiūtei, trečiųjų suinteresuotų asmenų atstovams Gintarui Valdenui, Neringai Bernotienei ir Mindaugui Dagiui viešame teismo posėdyje išnagrinėjusi administracinę bylą pagal pareiškėjų UAB „Idemus“, UAB „Ortopedijos projektai“, UAB „Ortopagalba“, UAB „Ortopedijos centras“, UAB „Ortopedijos klinika“, UAB „Ortopedijos technika“, UAB „Pirmas žingsnis“, VšĮ „Vilties žiedas“ ir UAB „Ortobatas“ skundą atsakovei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir UAB „Medilita“ dėl įsakymo panaikinimo,

n u s t a t ė:

Pareiškėjos UAB „Idemus“, UAB „Ortopedijos projektai“, UAB „Ortopagalba“, UAB „Ortopedijos centras“, UAB „Ortopedijos klinika“, UAB „Ortopedijos technika“, UAB „Pirmas žingsnis“, VšĮ „Vilties žiedas“ ir UAB „Ortobatas“ skunde (T. 1, b. l. 1–9) prašo panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-11-22 įsakymą Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“.

Skunde paaiškino, kad pareiškėjos yra ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės, kurios privalomuoju sveikatos draudimu apdraustusius asmenis aprūpina ortopedijos techninėmis priemonėmis, kurių pagaminimo bei įsigijimo išlaidos yra kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšų. Pareiškėjos su Valstybine ligonių kasa prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos kiekvienais metais sudaro sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis, kuriose yra nustatoma tvarka, pagal kurią pareiškėjos aprūpina apdraustusius ortopedijos techninėmis priemonėmis, o Valstybinė ligonių kasa kompensuoja ir atsiskaito iš PSDF biudžeto lėšų. Skundžiamu įsakymu buvo pažeistas norminiame administraciniame teisės akte, t. y. 2009 m. birželio 10 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme Nr. V-466 „Dėl ortopedijos techninių priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, ir jų bazinių kainų sąrašų patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas dėl bazinių kainų patvirtinimo), įtvirtintas teisinis reguliavimas dėl gaminamų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo. Taip pat buvo pažeistos Civilinio kodekso 2.36 str. 1 ir 2 d., 6.189 str., 6.200 str. 1 d., 6.217 str. ir 6.227 str. nuostatos. Priėmus skundžiamą įsakymą, buvo neleistinai įsiterpta į tarp pareiškėjų ir Valstybinės ligonių kasos egzistuojančius sutartinius teisinius santykius ir jų pagrindu susiformavusią atsiskaitymo dalykinę praktiką, nes nustačius, kad už

KOPIJA TIKRA

pareiškėjų pagamintas ortopedijos technines priemones 2011 m. gali būti kompensuojama tik iš 2011 m. ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms skirtų PSDF lėšų, buvo panaikinti Valstybinės ligonių kasos sutartiniai įsipareigojimai padengti susidariusias skolas pareiškėjams už jų iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technines priemones. Sveikatos apsaugos ministras, priimdamas skundžiamą įsakymą, veikė kaip nelygiavertis civilinių teisinių santykių subjektas, taikydamas administracinius valdymo metodus minėtiems sutartiniams santykiams, pažeisdamas CK 2.36 str. 1 d., taip pat galiojančią teismų praktikos doktriną, patvirtinančią, jog valstybė civiliniuose teisiniuose santykiuose su kitais subjektais dalyvauja lygiais pagrindais. O tai reiškia, kad pažeistas ir Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p. įtvirtintas įstatymų viršenybės principas. Kiekvienais metais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras priima Įsakymo dėl bazinio kainų patvirtinimo pakeitimo įsakymus, kuriais palieka 11 proc. einamųjų metų PSDF biudžeto skiriamos sumos mažinti įsiskolinimams už ortopedijos įmonių ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, už kurias Valstybinė ligonių kasa dar nėra atsiskaičiusi. Vadinasi, Įsakymu dėl bazinių kainų patvirtinimo yra tiesiogiai nustatomas mechanizmas, kuriuo remiantis ortopedijos technines priemones gaminančioms įmonėms yra kompensuojama už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas, tačiau neapmokėtas ortopedijos technines priemones, ir taip Valstybinės ligonių kasos įsiskolinimų pareiškėjoms dydis („laukimo eilės“) palaipsniui yra mažinamas. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras, priimdamas skundžiamą įsakymą, paneigė Įsakyme dėl bazinių kainų patvirtinimo nustatytą Valstybinės ligonių kasos įsiskolinimų („laukimo eilės“) mažinimo tvarką. Skundžiamu įsakymu yra apribojama pareiškėjų galimybė atgauti skolas už iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technines priemones, o Valstybinei ligonių kasai apribojama galimybė šias skolas („laukimo eilės“) dengti, nors tokių įsiskolinimų kompensavimo („laukimo eilės“ mažinimo) sistemą, skiriant 11 proc. iš einamųjų metų PSDF biudžeto, tiesiogiai numato aukštesnę galią turintis norminis teisės aktas – Įsakymas dėl bazinių kainų patvirtinimo. Taip Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras pažeidė Viešojo administravimo įstatymo 3 ir 8 str. nustatytus objektyvumo ir sprendimų pagrįstumo faktais principus. Priimant skundžiamą įsakymą, 2011 m. PSDF biudžete nebuvo pakankamai lėšų, iš kurių būtų galima kompensuoti pareiškėjoms už jų 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat padengti įsiskolinimus už 2010 ir 2009 m. pagamintas ortopedijos technines priemones. Taigi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras įpareigojo Valstybinę ligonių kasą atsiskaityti su pareiškėjomis už 2011 m. išduotas ortopedijos technines priemones iš 2011 m. PSDF biudžeto, kuriame nėra užtekčiai lėšų. Vadinasi, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras priėmė įsakymą, kurio neįmanoma įvykdyti. Skundžiamas įsakymas nėra suprantamai ir aiškiai motyvuotas bei pagrįstas, todėl neteisėtas ir turi būti panaikintas, nes jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą. Būtent Valstybinės ligonių kasos, o ne Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencijai priklauso naudoti skundžiamame įsakyme minėtas PSDF biudžeto lėšas, todėl atsakovės skundžiamas įsakymas priimtas peržengiant aukštesnės galios norminiais teisės aktais nustatytos kompetencijos ribas.

Pareiškėjos pateikė papildomus paaiškinimus (T. 2, b. l. 107–121), kad pagal nurodyto apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėms priemonėmis modelį ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės privalo aptarnauti kiekvieną privalomuoju sveikatos draudimu apdraustą besikreipiantį pacientą. Ortopedijos techninės priemonės gaminamos bei išduodamos pacientams tik po to, kai konkrečius užsakymus patvirtina Valstybinė ligonių kasa, tačiau nuo 2006 m. PSDF biudžeto skiriamų lėšų pradėjo nebeužtekti, kad ortopedijos techninėms priemonėms būtų aprūpinti visi tais metais besikreipiantys apdraustieji pacientai. Pareiškėjos niekada neviršijo sutarčių dėl aprūpinimo ortopedijos techninėms priemonėmis prieduose jų įmonėms nustatytų konkrečių ortopedijos priemonių atitinkamiems metams gamybos kiekių ir ortopedijos technines priemones gamino tik po Valstybinės ligonių kasos automatinį ir rankinį patvirtinimą, jog ortopedijos techninės priemonės gali būti gaminamos ir bus kompensuotos. Valstybinė ligonių kasa ir pareiškėjos, kaip sutartinių teisinių santykių dalyviai, savo ilgamečiu elgesiu ir konkludentiniais veiksmais įtvirtino tokius sutartinius

teisinius santykius, kuriais buvo patvirtinta pareiškėjų teisė reikalauti sumokėti sumas už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat bendradarbiavimo veiksmai, mažinant įsiskolinimą bent po 11 proc. kasmet ir ieškant galimybių dar labiau paspartinti šių skolų atidavimą. 2010-04-14 Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė parengė išvadą Nr. FA-P-10-4-6 „Dėl 2010 metų privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“, kurioje pripažino kompensacijos skolą („laukimo eilę“) už pareiškėjų pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, kuri susidarė dėl to, jog pareiškėjos viršijo 2010 m. PSDF biudžeto lėšas, skirtas ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti. Tačiau Valstybės kontrolė nepaneigė Valstybinės ligonių kasos prievolės pareiškėjoms grąžinti susidariusį įsiskolinimą už ortopedijos technines priemones, kurių gamyba viršijo 2010 m. PSDF biudžeto lėšas. Valstybės kontrolė 2012-01-23 raštu Nr. S-(10-1632)-161 „Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimo“ patvirtino ne tik pačią „laukimo eilę“, tačiau ir tai, kad Valstybinė ligonių kasa 2012 m. įsiskolinimą mažins ir dengs iš 2012 m. PSDF biudžeto lėšų. Valstybinės ligonių kasos skolinius įsipareigojimus („laukimo eilę“) pareiškėjoms, taip pat skundžiamo įsakymo neteisėtumą patvirtina ir 2011 m. gruodžio mėn. Privalomojo sveikatos draudimo tarybos (toliau – PSDT) nutarimo „Dėl numatomų pakeitimų organizuojant valstybės paramą ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti“ projektas ir jo parengimą pagrindžiantis Valstybinės ligonių kasos aiškinamasis raštas „Dėl numatomų pakeitimų organizuojant valstybės paramą ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti“ (toliau – Aiškinamasis raštas). Aiškinamojo rašto rekomendacijose nurodoma, jog einamaisiais metais pagamintas ir išduotas ortopedines technines priemones apmokėti iš einamųjų metų asignavimų, 11 proc. šių asignavimų skirti ortopedijos techninių priemonių kompensacijos „laukimo eilei“ mažinti. Analogiška nuostata yra įtvirtinta ir PSDT 2011 m. nutarimo projekto 1 punkte. Skundžiamu įsakymu siekiama neteisėtai ir nepagrįstai eliminuoti Valstybinės ligonių kasos skolinius įsipareigojimus už pareiškėjų pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones 2009, 2010 ir 2011 m. ir nusavinti pareiškėjoms priklausančias lėšas. Įsiskolinimą ir pareiškėjų teisę gauti sumas už jų ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones pripažįsta ne tik Valstybės kontrolė, PSDT ir Valstybinė ligonių kasa, skolą ilgą laiką pripažino ir pati atsakovė (2011 m. birželio 6 d. rašte Nr. 10-(1.20-11)-4363, 2011 m. birželio 9 d. rašte Nr. 10-(1.20-11)-4487). Skundžiamu įsakymu tiesiogiai pažeidžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje įtvirtintas nuosavybės neliečiamumo principas. Valstybinės ligonių kasos skoliniai įsipareigojimai („laukimo eilę“) pareiškėjoms kompensuoti teisėtai priklausančias pinigų sumas už 2009, 2010 ir 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones yra pareiškėjų pajamos, kurios yra laikytinos jų nuosavybe.

Atsakovė Sveikatos apsaugos ministerija atsiliepime į skundą (T. 2, b. l. 18–24) su skundu nesutinka, prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į skundą paaiškino, kad, priimant skundžiamą įsakymą, kurį ginčija pareiškėjos, buvo įvertintas PSDF biudžeto sudarymo ir vykdymo specifiškumas, jo skirtumai nuo valstybės ir savivaldybių biudžetų, taip pat ir nuo Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, ir kituose teisės aktuose įtvirtintas reikalavimas dėl PSDF biudžeto subalansavimo. PSDF biudžetas turi būti subalansuotas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos Seime. Tai yra esminis šio biudžeto skirtumas palyginti su valstybės ir savivaldybių biudžetais, taip pat su Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu, kurie jau jų tvirtinimo stadijoje gali būti deficitiniais arba pertekliniais. PSDF biudžetas jo tvirtinimo metu turi būti subalansuotas. Apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis bei jų įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarka yra reglamentuojama Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti organizavimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006-03-31 įsakymu Nr. V-234. Sveikatos apsaugos ministras patvirtino Aprašą, vadovaudamasis aukštesnės galios teisės akte, t. y. Sveikatos draudimo įstatyme, jam suteiktais įgaliojimais. Valstybinė ligonių kasa per ortopedijos įmones teikia šiose įmonėse įsigijusiems ortopedijos technines priemones apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu valstybės (finansinę) paramą. Įmonėms, kurios siekia gauti apmokėjimą iš

PSDF biudžeto, yra nustatyta būtina sąlyga – sudaryti su Valstybine ligonių kasa sutartis. Apraše nurodoma sąlyga visoms ortopedijos įmonėms – negali būti viršijama bendra PSDF biudžete numatyta metinė ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo suma, paskirstyta pagal atskirus poklasius. Sutarčių, sudaromų metams, suma nėra įtvirtinama kiekvienoje sutartyje, tačiau bendra suma, kuria turi vadovautis įmonės, teikdamos paslaugas ir siekdamos gauti apmokėjimą iš PSDF biudžeto lėšų, yra paskiriama vieniems metams. Įsigaliojus Aprašui, veikia modelis, kai ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo netolygumai yra reguliuojami ir turi būti išlyginami per vienus biudžetinius metus. Nors pareiškėjų ir Valstybinės ligonių kasos sudarytose sutartyse nėra nurodyta lėšų suma per metus pagamintų ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti, tačiau visose su ortopedijos įmonėmis sudarytose sutartyse yra nustatytas draudimas viršyti PSDF biudžete numatytą metinę sumą šių priemonių įsigijimo išlaidoms, paskirstytoms pagal atskirus poklasius, kompensuoti. Ši nuostata sutartyse įtvirtinta vadovaujantis Aprašo 23 p. Skunde nurodytus įsiskolinimus („laukimo eiles“) savo rizika yra prisiėmusios įmonės, kurios per 2009–2011 metų laikotarpį išdavė ortopedijos technikos priemones, viršydamos tiems metams skirtas PSDF biudžeto lėšas. Atsakovė, neperžengdama jai aukštesnės galios teisės aktais suteiktų įgaliojimų sveikatos draudimo srityje, priėmė individualaus pobūdžio teisės aktą – Įsakymą, kuriuo pavedė kompetentingai institucijai, t. y. Valstybinei ligonių kasai, užtikrinti Aprašo nuostatų įgyvendinimą. Nesutinka, kad skundžiamas įsakymas neatitinka individualiam administraciniam aktui Viešojo administravimo įstatymo 8 str. keliamų reikalavimų. Įsakymo preambulėje buvo nurodytos pagrindinės teisės normos ir objektyvūs duomenys, kurie nulėmė ir pagrindė tokio teisės akto priėmimo būtinybę. Įsakymo priėmimą lėmusios priežastys ir aplinkybės pareiškėjoms buvo žinomos. Priimant įsakymą nebuvo pažeistos jokios procedūros ar taisyklės, turėjusios užtikrinti visų aplinkybių įvertinimą ar sprendimo pagrįstumą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Swedbank lizingas“ atsiliepime į skundą (T. 2, b. l. 80–81) paaiškino, kad Valstybinė ligonių kasa, sudarydama sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis, veikė kaip lygiateisiai civilinių teisinių santykių subjektai, todėl būtina vadovautis civilinius teisinius santykius reguliuojančiomis teisės normomis. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis šalims turi įstatymo galią, todėl tiek pareiškėjos, tiek ir Valstybinė ligonių kasa sutartis privalo vykdyti tinkamai ir sąžiningai. Atsakovė, priimdama skundžiamą įsakymą, pažeidė sutartimis įtvirtintą atsiskaitymo už aprūpinimą ortopedijos techninėmis priemonėmis tvarką, taip pažeisdama sutartyse įtvirtintas sąlygas.

Trečiųjų suinteresuotų asmenų Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir UAB „Medilita“ atstovai per teismo posėdį prašė skundą atmesti.

Skundas tenkintinas.

Nagrinėjamoje byloje ginčas yra kilęs dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymo Nr. V-999 teisėtumo ir pagrįstumo.

Sveikatos apsaugos ministras 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“ įsakė Valstybinės ligonių kasos direktoriui A. Sasnauskui Lietuvos Respublikos 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu 2011 metams skirtas lėšas ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti naudoti 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti (t. 1, b. l. 10).

Sveikatos apsaugos ministerija yra viešasis juridinis asmuo, savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais įstatymais ir teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 926

KOPIJA TIKRA

patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatais (toliau – ir Nuostatai). Sveikatos apsaugos ministras sprendžia ministerijos kompetencijai priklausančius klausimus, priima ir pasirašo įsakymus, tikrina, kaip jie įgyvendinami (Nuostatų 14.5 p.). Taigi Sveikatos apsaugos ministerija (sveikatos apsaugos ministras), priimdama atitinkamus individualius teisės aktus, be kita ko, privalo vadovautis ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis. Šio įstatymo 8 straipsnyje 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, formuodamas vieningą praktiką administracinėse bylose, ne kartą yra pažymėjęs, kad Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio nuostatos reiškia, jog viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (pvz., 2008 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-700/2008, 2009 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-422/2009 ir kt.). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus jų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (žr., pvz., 2008 m. lapkričio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1898/2008, 2008 m. gruodžio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-2036/2008 ir kt.).

Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad privalomąjį sveikatos draudimą vykdo Privalomojo sveikatos draudimo taryba, Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinės ligonių kasos.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 31 straipsnio 1 punktą būtent Valstybinė ligonių kasa turi teisę įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka naudoti jai perduotas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšas, kitas teisėtai įgytas lėšas ir turtą. Analogiškai ir Valstybinės ligonių kasos nuostatų 7.4 ir 7.5 punktuose, į kuriuos nuorodos pateiktos skundžiamo įsakymo preambuleje, yra nustatyta būtent Valstybinės ligonių kasos, o ne Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija naudoti PSDF biudžeto lėšas.

Pareiškėjai teigia, kad skundžiamas įsakymas priimtas sveikatos apsaugos ministrui peržengiant aukštesnės galios norminiais teisės aktais jam nustatytos kompetencijos ribas ir neleistinai uzurpuojant norminiais teisės aktais Valstybinei ligonių kasai nustatytą kompetenciją.

LR viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad vienas iš demokratinio valstybės administravimo principų, kuriais vadovaujasi viešojo administravimo subjektai savo veikloje, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat ne kartą yra pabrėžęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymų viršenybės principo, nurodydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik pagal jiems priskirtą kompetenciją, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais

(Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I¹-2/2006, 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁴⁴-4/2008, 2011 m. gegužės 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-444-14/2011 ir kt.).

LR Konstitucinis Teismas, aiškindamas konstitucinį teisinės valstybės principą, ne kartą yra konstatavęs, kad šis principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų (2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2009 m. kovo 2 d. nutarimai).

Nagrinėjamoje byloje ginčijamas sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-999 neatitinka esminių Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų individualių administracinių aktų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Minėtame įsakyme tik nurodyta, kad jis priimtas siekiant tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos 2011 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, užtikrinti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2011 m. balandžio 14 d. išvados Nr. FA-P-10-4-6 „Dėl 2010 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ tinkamą vykdymą bei Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų 7.4 ir 7.5 punktus ir įvertinus Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 m. spalio 25 d. rašte Nr. 4K-201-8874 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugšėjo pavedimo Nr. 17-488 ir Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 m. rugšėjo 29 d. pavedimo Nr. 10-(I.20.)-7421“ pateiktą informaciją, tačiau visiškai nenurodytas įsakymo priėmimo teisinis pagrindas, t. y. nenurodyta, koku įstatyme nustatytu pagrindu remdamasis sveikatos apsaugos ministras įsakė Valstybinei ligonių kasai Lietuvos Respublikos 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu 2011 metams skirtas lėšas ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti naudoti 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti.

Pagal Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų (patvirtinti sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. V-35) 7.4 punktą Valstybinė ligonių kasa vykdo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą. Pagal šių nuostatų 7.5 punktą Valstybinė ligonių kasa disponuoja Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis. Iš minėtų nuostatų matyti, kad Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymas priskirtinas trečiojo suinteresuoto asmens Valstybinės ligonių kasos kompetencijai.

Kiekviena valdžios institucija yra saistoma bendrųjų konstitucinių teisės principų (teisės valstybės, teisės viršenybės, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.), todėl atsakovė, įsakydama Valstybinės ligonių kasos direktoriui A. Sasnauskui Lietuvos Respublikos 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu 2011 metams skirtas lėšas ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti naudoti 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti, privalejo tokį savo sprendimą motyvuoti pagal Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimus. Tačiau įsakyme, kaip jau buvo minėta, nenurodyta, kokiomis būtent materialinės teisės aktų normomis remtasi priimant ginčijamą įsakymą. Remiantis išdėstytais motyvais, skundžiamas įsakymas negali būti vertinamas kaip teisėtas ir pagrįstas, todėl jis naikintinas.

Kadangi skundžiamas administracinis aktas yra neteisėtas iš esmės, tai yra pakankamas pagrindas jį panaikinti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 89 str. 1 d. 1 p.), dėl kitų pareiškėjų skundo argumentų teismas nepasisako.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85-87 str., 88 str. 2 p., 127 str.,

n u s p r e n d ė :

KOPIJA TIKRA

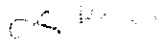

Patenkinti pareiškėjų UAB „Idemus“, UAB „Ortopedijos projektai“, UAB „Ortopagalba“, UAB „Ortopedijos centras“, UAB „Ortopedijos klinika“, UAB „Ortopedijos technika“, UAB „Pirmas žingsnis“, VšĮ „Vilties žiedas“ ir UAB „Ortobatas“ skundą.

Panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymą Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, paduodant apeliacinį skundą tiesiogiai Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

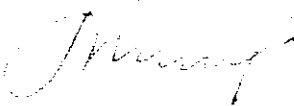
Teisėjai

Liuda Arlauskienė

Raimondas Blauzdžius

Liudmila Zaborovska

